

Ders İzlençe Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	

Bölüm Adı	İlahiyat	Güncelleme Tarihi	03/02/2026		
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl	AKTS
HAZ1002437 1	Cümle Bilgisi	Zorunlu	Hazırlık	2. Yarıyıl B1-B2	
Dersin Seviyesi					
Lisans					
Haftalık Ders Saati (Kurumsal)		Haftalık Uygulama Saati		Haftalık Laboratuvar Sayısı	
6					
Öğrenim Türü					
Örgün					
Eğitim Dili					
Türkçe/Arapça					
Dersin Amacı					
Arapça dil bilgisinin öğelerini tanıtarak ve bazı dil bilgisel yapılarını çözümleyerek klasik ve güncel metinleri okuma–anlama ve kendini ifade etme konularında bilgi, beceri ve yetkinlik kazandırmak.					
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler					
Yok					
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler					
Yok					
Dersin İçeriği					
Mübteda-haber, inne ve kardeşleri, kâne ve kardeşleri, hal, temyiz, mefulü mutlak, mefulü meah, mefulün li ecli, bedel, atıf gibi temel seviyede dilbilgisi konuları.					
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar					
Yok					
Staj Durumu					
Yok					
Ders Kitabı / Malzemesi*					
1	al-Ruhbân vd. <i>Miftâhu’l-Kavâ'id</i> (‘İlmü’n-Nahv / el-Kitâbü’s-Sânî). İstanbul: Akdem Yayınları, 2024.				
İlave Kaynak(lar)*					
1	Güneş, Kadir. Arapça-Türkçe Sözlük. İstanbul: Mektep Yayınları, 2016.				
Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri/Görevlileri					
Dr. Öğr. Üyesi Cemal SANDIKCI					
Dr. Öğr. Üyesi Sedat TUNA					
Dr. Öğr. Üyesi Lütfi ÖZBEY					
Dr. Öğr. Üyesi Akın İŞLEME					
Öğr. Gör. Fatma EREN					
Öğr. Gör. Gülbahar AVCI					
Öğr. Gör. Sümeyye Halime NAS					
Öğr. Gör. Alaa JNIDI					
Öğr. Gör. Muhamad ALDIBO ALNAJJAR					
Ders Asistanı/Asistanları					

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI**

ÖÇ-1	Arapça dilbilgisindeki i'rab olgusunu kavrar.
ÖÇ-2	Arapça dilbilgisindeki cümle öğelerini tanır.
ÖÇ-3	Temel seviyedeki Arapça metinleri anlar ve i'rabını yapar.
ÖÇ-4	Klasik ve modern metinlerdeki cümle yapılarının dilbilgisel çözümlemesini yapar.
ÖÇ-5	Temel seviyedeki Arapça metinleri okurken Arapça cümle bilgisi becerilerini kullanır.

Ders İzlençe Formu

Doküman No:

Yayın Tarihi:

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa:

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

Hafta	Konular	Hedefler	Yetkinlikler			Kaynaklar ***
			Bilgi	Beceri	Yetkinlik	
1.	Mübteda-Haber المبتدأ والخبر İnne ve Kardeşleri 1 (1) إن وأخواتها	Arapçada isim cümlesinin öğelerini; mübteda ve haberi tanır.	x			➤ Ruhban vd., 2024, 2/ 8-18.
		İnne ve Kardeşlerinin cümle içindeki fonksiyonunu tanır.	x			
2.	Kâne ve Kardeşleri كان وأخواتها Haberin Tekaddümü حالات تقديم الخبر	Kâne ve Kardeşlerinin cümle içindeki görevini tanır.			x	➤ Ruhban vd., 2024, 2/ 27-36.
		Haberin tekaddümü ile ilgili halleri öğrenir.	x			
3.	İnne ve kardeşleri 2 (2) إن وأخواتها Lazım ve müteaddi fiiller اللازم والمتعدي	İnne ve kardeşlerinin cümle içindeki görevini kavrar.	x			➤ Ruhban vd., 2024, 2/ 43-50.
		“Lazım ve müteaddi fiilleri tanır. Cümle içinde kullanır.		x		
4.	Meçhul Fiil المبني للمجهول Munfasıl ve muttasıl ref zamirleri ضمائر الرفع المنفصلة والمتصلة	Mazi ve muzari fiillerin meçhul sigalarını tanır, naibü failin hükümlerini kavrar.			x	➤ Ruhban vd., 2024, 2/ 57-65.
		Munfasıl ve muttasıl ref zamirlerini kavrar. Temel seviyedeki metinleri okurken zamirleri ayırt eder.		x		
5.	Munfasıl ve muttasıl nasb zamirleri ضمائر النصب المنفصلة والمتصلة Mefulü lieclih المفعول لأجله	Munfasıl ve muttasıl nasb zamirlerini kavrar.	x			➤ Ruhban vd., 2024, 2/ 73-82.
		Mefulü lieclih’in cümle içindeki fonksiyonunu kavrar.			x	
6.	Hal الحال Mefulü mutlak/Mefulü meah المفعول المطلق المفعول معه	Arapçadaki hal olgusunu tanır. İ’rabını yapar.	x			➤ Ruhban vd., 2024, 2/ 87-104.
		Arapçadaki meful çeşitlerini; mefulü mutlak ve mefulü meah’ı kavrar.			x	
7.	Temyiz التَّمْيِيز	Arapçada temyiz konusunu kavrar.		x		➤ Ruhban vd., 2024, 2/ 110-

Ders İzlençe Formu

Doküman No:

Yayın Tarihi:

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa:

11 ve üzeri sayıların temyizi (2) العدد (2) من 11 فما فوق	11 ve üzeri sayıların temyizi konusunu; adet-madud ilişkisini kavrar.	x			118.
8.	Ara Sınav Haftası Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuların tümünü kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir.				
		100	-		
9.	Sıfat Çeşitleri الصِّفَة Tekid التَّوكِيد Bedel البَدَل Atıf العَطْف	Arapçada sıfat-mevsuf ilişkisini kavrar.		x	
		Arapçada tekid ve bedel konusunu kavrar.		x	➤ Ruhban vd., 2024, 2/ 127-157.
		Arapçadaki atıf edatlarını tanıır ve cümle içinde kullanır.		x	
10.	Esmâ-i Hamse الْأَسْمَاءُ الْخَمْسَة Cezm eden şart edatları أَدَوَاتُ الشَّرْطِ الْجَازِمَة	Arapçadaki esmâ-i hamseyi (beş isim) ve irab kaidelerini kavrar.	x		➤ Ruhban vd., 2024, 2/ 159-166.
		Cezm eden şart edatlarını tanıır ve cümle içinde kullanır.		x	
11.	Cezmetmeye n şart edatları أَدَوَاتُ الشَّرْطِ غَيْرِ الْجَازِمَة Şartın cevabına fâ'nın bitişmesi إِقْتِرَانُ جَوَابِ الشَّرْطِ بِالْفَاءِ	Cezmetmeyen şart edatlarını tanıır ve cümle içinde kullanır.		x	➤ Ruhban vd., 2024, 2/ 173-180.
		Şartın cevabına bitişen fâ'nın hallerini ve şartlarını kavrar.		x	
12.	Talebi cümlenin cevabının cezmi الْجَزْمُ بِجَوَابِ الطَّلَبِ İki mefule müteaddi fiiller أَفْعَالٌ تَتَعَدَّى إِلَى مَفْعُولَيْنِ	Arapçada talebi cümle türlerini ve talebi cümlenin cevabında gelen meczum fiili kavrar.		x	➤ Ruhban vd., 2024, 2/186-198.
		İki mefule müteaddi fiilleri tanıır ve cümle içinde kullanır.	x		
13.	Mukârabe ve Şurû Fiilleri	Mukârabe ve şurû fiillerini tanıır ve ayırt eder.		x	➤ Ruhban vd., 2024, 2/ 204-

Ders İzlenec Formu

Doküman No:

Yayın Tarihi:

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa:

	أفعال المقاربة والشروع Nida النداء	Arapçada nidâyı; nidâ harflerini, nidâ-münâda ilişkisini temel unsurlarıyla kavrar.		x		210.
14.	İstisna الإستثناء Gayri munsarif isimleri الْمَمْنُوعُ مِنَ الصَّرْفِ	Arapçada istisna- müstesna ilişkisini, istisna edatını kavrar. Temel seviyedeki metinlerde müstesnanın durumunu i’rab açısından değerlendirir.		x		➤ Ruhban vd., 2024, 2/ 217- 225.
		Arapçada gayri munsarif isimleri tanır ve ayırt eder.	x			
15.	Genel Değerlendirir me	Kitâbü’l-Kavâid (‘İlmü’n-Nahv) kitabının genel tekrarı yapılır.	x			➤ Ruhban vd., 2024, 2/ 8-225.
		Kitâbü’l-Kavâid (‘İlmün-Nahv) kitabının genel değerlendirmesi yapılır.	x			
Ara Sınav Haftası • Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuların %25’ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75’ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir.						
Öğrenci Sorumlulukları ve Ödevler Öğrenci Sorumlulukları: 1. Her üniteye yer alan gramer konularının ders öncesi incelenmesi. 2. Bütün gramer konularının haftalık olarak tekrarı ve ilgili haftada öğrenilen konunun etkinliklerinin doldurulması. 3. Öğrencinin derse hazır bulunuşluğunun sağlanması için ders öncesinde; verilen konunun pekiştirilmesi için ders sonrasında Classroom üzerinden düzenli olarak ödevlendirilmesi. 4. Dersin başında bir önceki konuya dair detayların kısa tekrarı. 5. Derse devama ilişkin sınırın aşılmaması. 6. Dersin hedeflerinin gerçekleşme düzeyine ilişkin ders sorumlusu öğretim elemanına geri bildirimlerde bulunması. Ödevler Konusu: Açıklama: Son Teslim Tarihi: Yarıyıl İçi Değerlendirmeye Katkısı (%):						

Ders Değerlendirme			
Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri	Adet	Değer	
Ara Sınav	2	100	
Toplam			
Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri	Adet	Değer	
Final Sınavı	1	100	
Toplam			
Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri		%25	
Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri		%50	
Toplam		%75	
Ders İş Yüğü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yüğü (Saat)
Ara Sınav	2	1	2
Final Sınavı	1	2	2
Derse Katılım	14	6	84

Ders İzlençe Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	

Bireysel Çalışma	14	3	42
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	14	14
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	28	28
Okuma	14	1	14
Toplam İş Yüğü (Saat)			186
AKTS (Toplam İş Yüğü/25)			

Program Çıktıları (PÇ) ile Cümle Bilgisi Dersi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

Öğretim Çıktıları Program Çıktıları	ÖÇ 1	ÖÇ 2	ÖÇ 3	ÖÇ 4	ÖÇ 5	ÖÇ 6	ÖÇ 7
PÇ1) Kur'an'ı ve ilgili konuları bilir, anlar ve yorumlar.	1	1					
PÇ2) Hadis ve ilgili konularını bilir anlar ve yorumlar.		1					
PÇ 3) Hz. Peygamberin hayatıyla ilgili konuları bilir, anlar ve yorumlar.							
PÇ 4) Temel İslami İlimlerle ilgili konular ve bilgileri anlar, değerlendirir ve yorumlar.							
PÇ 5) Türk ve İslam tarihi, sanatları ile ilgili konular ve bilgileri anlar, değerlendirir ve yorumlar.							
PÇ 6) Felsefe ve din bilimleri konularıyla ilgili bilgileri değerlendirme ve yorumlayabilme yeteneğine sahip olur.							
PÇ 7) İlahiyat alanında toplumun ihtiyaç duyduğu konularda bilimsel, sosyal ve kültürel ulusal/uluslararası faaliyetlere katılır ve ilgili konularda elde ettiği bilgileri kullanma, geliştirme ve aktarma becerisini kazanır.							
PÇ 8) İlahiyat alanındaki verileri toplama, proje üretme, strateji geliştirme, etkinlik planlama, gerçekleştirme ve topluma sunma becerisine sahip olur.							
PÇ 9) Sistematik, tutarlı, eleştirel ve yaratıcı düşünme yetenek ve kapasitesini geliştirir. Disiplinler arası bakış açısı ile değerlendirme yapabilir.							
PÇ 10) Türkçeyi güzel ve doğru kullanır ve konuşur. Hitabet sanatının inceliklerini bilir ve uygular.							
PÇ11) Alanında kendisini daha iyi geliştirmeye yardımcı olacak bilgisayar, internet gibi bilgi teknolojilerini kullanma becerisine sahip olur.							
PÇ 12) Formasyonunun gerektirdiği kurumlara ve faaliyetlere iştirak ve intibak eder. Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası dini, kültürel ve sosyal politikalarının geliştirilmesinde aktif rol üstlenebilir.							
PÇ 13) Bilgi birikimini uygulama ve eğitim-öğretim alanına taşıyabilir ve farklı ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kullanabilir.							
PÇ 14) Yaşayan dünya dinleri ve dinî akım mensuplarıyla iletişim kurup, aracı roller üstlenip, bir arada yaşamaya yönelik ortak projeler üretebilir.							
PÇ 15) Yaşam boyu öğrenme, öğretme ve kendini geliştirme alışkanlığı kazanır.	1	3	5	3	4		
PÇ 16) Mesleki dil ve terminolojiye hâkim olur. Arapça, Osmanlıca ve Batı dillerinde yazılmış kaynakları ve metinleri okuyup değerlendirebilir. Yerli ve yabancı meslektaşlarıyla bilimsel ve kültürel iletişim kurabilir.	3	4	3	4	2		
PÇ 17) Demokrasi, insan hakları, toplumsal, bilimsel, kültürel, dinî değerler ve mesleki etik ilkelere uygun davranır Bilgisiyle örtüşen davranışlar sergileyerek topluma örnek olma şuuruyla hareket eden iyi bir insan ve vatandaş olur. Beşeri münasebetlerinde ve iletişiminde gerekli özelliklere sahip olur ve sosyal ilişkileri olumlu düzeyde yürütebilir.	4	4	4	3	1		
PÇ 18) Dini konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirme, sorunlara yazılı ve sözlü olarak çözüm önerileri sunma becerisi kazanır.							
PÇ 19) Dinî konularda uzman kişilerle bilgi alışverişinde bulunma ve tartışma becerisine sahip olur.							
PÇ 20) İlahiyat alanındaki sorunları dinî temel kaynaklardan hareketle tanımlar ve gerektiğinde bireysel ve ekip halinde çalışarak çağdaş sorunlara bilimsel ve objektif alternatif çözümler üretebilir.							

Ders İzlençe Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile Cümle Bilgisi Dersi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

Öğretim Çıktıları Programa Özgü Ölçütler	ÖÇ 1	ÖÇ 2	ÖÇ 3	ÖÇ 4	ÖÇ 5	ÖÇ 6	ÖÇ 7
PÖÖ 1 Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ 2 Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ 3 İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme							
PÖÖ 4 Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma							
PÖÖ 5 Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma							
PÖÖ 6 Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 7 Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 8 Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 9 Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma							
PÖÖ 10 Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 11 Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 12 Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma							
PÖÖ 13 Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 14 İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	1						

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atıf sistemin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

** İlave öğrenme çıktısı yazmak için satır açabilirsiniz.

***Kaynaklar İSNAD metin içi atıf gösterme usulüne göre yazılacaktır.

****Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.